

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 9. marraskuuta 2023
(OR. en)

15252/23

LIMITE

AGRI 697
AGRISTR 61
COH 82
SOC 754
EMPL 539
ENV 1273

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Maatalouden erityiskomitea / Neuvosto
Asia:	Päätelmät EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta – Hyväksyminen

Valtuuskuntien vahvistettua, etteivät ne vastustaneet liitteenä olevia, asiakohdassa mainitusta aiheesta annettuja neuvoston päätelmiä hiljaisen hyväksynnän menettelyn puitteissa, jonka määräaika oli 9. marraskuuta 2023, maatalouden erityiskomiteaa / neuvostoa pyydetään hyväksymään päätelmät muutoksitta niiden 14. ja 20. marraskuuta 2023 pidettävissä kokouksissa.

Neuvoston 20. marraskuuta 2023 pidettävässä istunnossa käytävän julkisen keskustelun yhteydessä jäsenvaltioita pyydetään korostamaan prioriteettejaan ja tuomaan esiin huoliaan EU:n maaseutualueiden tulevan kehityksen suhteen.

Euroopan unionin neuvosto, joka

PALAUTTAA MIELEEN Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 39 ja 174 artiklan sekä sen, että elinvoimaisten, monimuotoisten ja vauraiden maaseutualueiden kehittäminen on kattavien EU-strategioiden tärkeä osatekijä ja EU:n politiikkojen ja politiikkavälineiden yhteinen tavoite;

PANEE MERKILLE

- komission 20. kesäkuuta 2021 antaman tiedonannon (COM(2021)0345) ”EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisio – Vahvat, verkottuneet, selviytymiskykyiset ja vauraat maaseutualueet”,
- Euroopan parlamentin 13. joulukuuta 2022 antaman päätöslauselman (2021/2254(INI)), Euroopan alueiden komitean lausunnon (2022/C 270/04) ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon (2022/C 290/22) EU:n maaseutualueiden pitkän aikavälin visiosta,
- Brysselissä kesäkuussa 2022 pidetyn maaseutusopimusta käsittelevän konferenssin raportin ja maaseutusopimuksen koordinoitiryhmän perustamisen,
- Uppsalassa 3.–4. toukokuuta 2023 pidetystä maaseutusopimusta käsitelleestä konferenssista saadut kokemukset sekä
- puheenjohtajavaltio Espanjan ja Euroopan komission Sigüenzassa, Espanjassa 27.–29. syyskuuta 2023 järjestämän maaseutualueen tulevaisuuden suuntaviivoja käsitelleen maaseutupoliittisen korkean tason foorumin tulokset ja suositukset;

KOROSTAA

- maaseutualueiden olennaista merkitystä EU:n yleiselle vauraudelle ja vahvalle taloudelle sekä vihreälle ja digitaaliselle siirtymälle, sillä maaseudulla on ratkaiseva asema elintarviketuotannon, ympäristönsuojelun, ilmastotoimien ja kulttuuriperinnön vaalimisen kaltaisilla aloilla; maatalouden keskeistä roolia tässä yhteydessä ja maaseutualueiden taloudellisessa, sosiaalisessa ja alueellisessa yhteenkuuluvuudessa; ja että monilla EU:n maaseutualueilla on omat haasteensa, kuten väestön väheneminen ja ikääntyminen, sukupuolten välinen kuilu, köyhyys, rajalliset yhteydet, alikehittynyt infrastruktuuri, erilaisten työllistymismahdollisuuksien puute sekä puutteet palvelujen tarjonnassa ja saatavuudessa;

on antanut seuraavat päätelmät:

I MAASEUTUVISIO VUOTEEN 2040

Neuvosto

1. ON TYYTYVÄINEN Euroopan komission EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiota koskevaan tiedonantoon, neljän täydentävän toiminta-alan kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan ja rakenteeseen vahvempien, verkottuneiden, selviytymiskykyisten ja vauraiden maaseutuyhteisöjen luomiseksi vuoteen 2040 mennessä, asiaankuuluvaan maaseutua koskevaan EU:n toimintasuunnitelmaan sekä maaseutusopimuksen perustamiseen ja kehittämiseen;
2. KEHOTTAI tässä yhteydessä komissiota, jäsenvaltioita ja alueviranomaisia käsittelemään monimuotoisia ja monitahoisia aluekehityksen haasteita ja maaseutualueiden kompleksisuutta sekä maaseutualueiden ja muiden alueiden välistä sosioekonomista kuilua ja pyytää poliittisia päätöksentekijöitä hallinnon kaikilla tasoilla kiinnittämään erityistä huomiota maaseutualueisiin, jotta voidaan parantaa elinoloja ja varmistaa peruspalvelujen saatavuus maaseutualueiden asukkaille;
3. KOROSTAA erityisesti maaseutualueiden moninaisuutta ja erityistarpeita etenkin syrjäisimmillä alueilla, rannikkoyhteisöissä ja harvaan asutuilla alueilla sekä eristyksissä olevilla alueilla tai alueilla, jotka kärsivät vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista, kuten vuoristo- ja saaristoalueet ja pohjoisimmat alueet, joilla on erittäin alhainen väestötiheys.

4. PAINOTTAA, että paikkalähtöisin toimintamallein toteutettu tasapainoinen ja yhdenmukainen aluekehitys on edellytys maaseutualueiden potentiaalin täydelle hyödyntämiselle talouden monipuolistamisessa uusien teollisuus-, digitaali- ja palvelualojen avulla sekä laadukkaiden työpaikkojen ja riittävien, monipuolisten ja joustavien työllistymismahdollisuuksien luomisessa, ottaen huomioon pienten ja keskisuurten yritysten erityistarpeet. Se myös sisältyy hiljattain hyväksyttyyn EU:n alueellinen toimintasuunnitelma 2030 -hankkeeseen;
5. TUNNUSTAA osuuskuntien merkityksen maaseutualueiden ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyys edistäjänä, sillä ne tarjoavat työmahdollisuuksia ja ylläpitävät asutusta maaseutualueilla;
6. TÄHDENTÄÄ tässä yhteydessä, että on tärkeää investoida useilla aloilla, mukaan lukien maatalous, sekä tehdä paikan päällä rakenteellisia muutoksia, jotta maaseutualueet pysyvät asuttuina ja elinkelpoisina. On myös edistettävä älykästä kehitystä ja hyödynnettävä vihreää ja digitaalista siirtymää parhaalla mahdollisella tavalla, muun muassa käsittelemällä maaseutualueiden väestökatoa eli väestön vähenemistä ja ikääntymistä ja tarjoamalla koulutusta ja muita tukitoimia ihmisten uudelleen- ja täydennyskouluttamiseksi, erityisesti digitaitojen ja maaseudun kehittämisen osalta;
7. ON TYYTYVÄINEN komission tiedonantoon Osaamispotentiali käyttöön Euroopan alueilla, ja KANNUSTAA eurooppalaisia, kansallisia, alueellisia ja paikallisia viranomaisia käsittelemään julkisten palvelujen, liikkuvuuden ja infrastruktuurin huonoa saatavuutta sekä tutkimaan maaseutualueiden mahdollisuuksia, kuten esimerkiksi strategioiden kehittämistä integroitujen ja paikallisyhteisöjen omille kehityshankkeille (CLLD) sekä parantamalla taloudellisen ja teknisen tuen saatavuutta ja valmiuksien kehittämistä paikallisella tasolla.
8. PAINOTTAA jälleen kerran paikallisten toimintaryhmien tärkeää roolia Leader-aloitteessa ja alhaalta ylöspäin -näkökulmaa CLLD-hankkeita toteutettaessa;
9. KOROSTAA, että vaikka maaseutualueiden kansalaisten ja järjestöjen osallistuminen paikallisten strategioiden kehittämiseen on ensiarvoisen tärkeää, myös aktiivinen julkinen osallistuminen kaikilla hallinnon tasoilla on tarpeellista, jotta voidaan kehittää valmiuksia ja räätälöityjä, paikkalähtöisiä ja integroituja politiikkaratkaisuja, myös useita rahoituslähteitä ja julkisia investointeja;

10. KOROSTAA, että oikeudenmukainen siirtymä ilmastoneutraaliin, kestäväan ja vauraaseen EU:hun vaatii enemmän maaseutualueiden ja kaupunkialueiden välistä yhteistyötä, joka perustuu oikeudenmukaisiin ja molempia osapuolia hyödyttäviin maaseudun ja kaupunkien välisiin suhteisiin sekä integroituihin kehitys- ja investointistrategioihin; TUNNUSTAA pienten ja keskisuurten kaupunkien roolin ”ankkureina” ja ”pyydyksinä”, kun pyritään tasapainottamaan aluekehitystä ja antamaan tukea ympäröiville alueille;
11. PITÄÄ TÄRKEÄNÄ tarvetta varmistaa oikeudenmukainen ja osallistava siirtymä maaseutualueilla edistämällä maaseutualueiden talouden elinvoimaisuutta sekä sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta siten, ettei ketään eikä mitään aluetta jätetä jälkeen;

II MAASEUTUA KOSKEVA EU:N TOIMINTASUUNNITELMA JA MAASEUTUSOPIMUS

12. ON TYYTYVÄINEN maaseutua koskevan EU:n toimintasuunnitelman toteuttamiseen, jotta voidaan saavuttaa vuodelle 2040 asetetut EU:n pitkän aikavälin maaseutuvision tavoitteet;
13. KEHOTTA komissiota jatkamaan EU:n maaseutusopimuksen täytäntöönpanon systemaattista seurantaa sekä varmistamaan sen säännöllinen päivitys ja asiaankuuluvien politiikkatoimien jatkuva ja tehokas käyttöönotto;
14. TUKEE komissiota maaseutuvaikutusten arvioinnin mallin toteuttamisessa arvioimalla merkittävien EU:n aloitteiden ennakoituja vaikutuksia maaseutualueilla ja kannustaa samanlaiseen lähestymistapaan kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla yhdenmukaisuuden, johdonmukaisuuden ja täydentävyyden varmistamiseksi sellaisten politiikkojen ja instrumenttien välillä, jotka kattavat maaseutualueiden tärkeitä kysymyksiä;
15. PAINOTTAA, että on tärkeää tehostaa EU:n politiikkojen ja instrumenttien, mukaan lukien YMP ja koheesiopolitiikka, johdonmukaisuutta ja synergiaa sekä rakentaa siltoja viranomaisten välille, jotta voidaan edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta maaseutualueilla sekä torjua väestökatoon ja aivovuotoon liittyviä suuntauksia; johdonmukaisuuden periaatetta olisi sovellettava myös hallinnollisiin ja täytäntöönpanoon liittyviin osatekijöihin, kun pyritään saavuttamaan muiden tukivälineiden kanssa yhteiset tavoitteet;

16. KOROSTAA, että on tärkeää laajentaa EU:n maaseudun seurantakeskusta sekä parantaa tietojen keruuta ja maaseututilastojen, muun muassa kunnallistason sekä sukupuolen ja muiden, eri alueiden mukaan luokiteltujen tietojen, laatua näyttöön perustuvien ja asiaankuuluvien maaseutupolitiikkojen ja toimien suunnittelemiseksi ja kehittämiseksi sekä alueellisten vaikutusten arvioinnin tehokkaan täytäntöönpanon parantamiseksi ilman, että lisätään merkittävästi hallinnollista taakkaa ja kuluja;
17. ON TYYTYVÄINEN maaseudun elävöittämisalustaan ja odottaa innolla sitä, että komissio saa valmiiksi EU:n rahoitusmahdollisuuksia maaseutualueilla koskevan välineistön;
18. PAINOTTAA sukupolvenvaihdoksen erityistä tärkeyttä maaseutualueilla ja maatalouselintarviketeollisuuden alalla ja KEHOTTAJAA jäsenvaltioita tukemaan maaseudulla asuvia nuoria muun muassa helpottamalla rahoituksen saantia ja maanhankintaa, tarjoamalla erilaisia ja joustavia työllistymis- ja koulutusmahdollisuuksia sekä ottamalla heidät mukaan politiikkatoimien suunnitteluun ja paikallisiin päätöksentekoprosesseihin;
19. KOROSTAA tarvetta tehostaa julkisia investointeja ja tarjota EU:n ja kansallisia varoja, jotta voidaan edistää maaseutualueiden liitettävyyttä ja digitaalista siirtymää, joita tarvitaan sellaisiin uusiin tilaisuuksiin tarttumiseksi, jotka vaativat vakaan, erittäin suuren kapasiteetin verkon ja helposti saatavilla olevan laajakaistayhteyden;
20. ON TYYTYVÄINEN maaseutua koskevan EU:n toimintasuunnitelman lippulaiva-aloitteeseen ”maaseudun digitaalinen tulevaisuus” ja panee merkille, että digitaalista innovointia, datainfrastruktuuria ja digitaitojen hankkimista on edistettävä, jotta voidaan vahvistaa digitaaliseen siirtymään tarvittavia taitoja maaseutualueilla;
21. TOTEAA, että naiset edistävät maaseutualueilla tehokkaasti vaurautta ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, mutta kohtaavat ylimääräisiä haasteita ja tarvitsevat sen vuoksi tukitoimia integroituaan paremmin työmarkkinoille, hyödyntääkseen olemassa olevia mahdollisuuksia ja luodakseen uusia työllistymis- ja innovointimahdollisuuksia sekä osallistua päätöksentekoon; ON TYYTYVÄINEN tässä yhteydessä, että sukupuolten tasa-arvo on yksi osatekijä YMP:n erityistavoitteessa, jolla edistetään naisten tasa-arvoista osallistumista maatalouteen ja maaseutualueiden sosioekonomiseen kehittämiseen;

22. KOROSTAA maa- ja metsätalouseläminen, elintarvikealan, kalastus- ja vesiviljelyalan sekä muiden biotalouden alojen merkittävää roolia maaseutualueilla, koska ne luovat työllisyyttä ja innovointia sekä lisäävät ja monipuolistavat paikallisväestön tulonlähteitä. Lisäksi ne tuottavat kestäviä ja uusiutuvia raaka-aineita; OTTAA HUOMIOON, että on ensiarvoisen tärkeää vahvistaa maa- ja metsätalouseläminen ja maaseutualueiden kykyä selviytyä demografisista ja taloudellisista sekä ilmasto- ja ympäristöhaasteista; ja KOROSTAA sitä, että maaseutualueiden mukautumiskyky näkyy ilmastonmuutosta koskevan selviytymiskyvyn vahvistamisessa ja haavoittuvuuksien vähentämisessä;
23. PITÄÄ tältä osin MYÖNTEISINÄ toimia, joilla pyritään parantamaan maankäytön suunnittelua ja kestävää ja häiriönsietokykyistä maanviljelyä samalla, kun tehostetaan ruokaturvaa, luonnon monimuotoisuutta, vesivarojen saatavuutta, maaperän terveyttä, uusiutuvan energian tuotantoa, paikallisia arvoketjuja ja maatalouselintarvikkeiden laatua;
24. PAINOTTAA, että on tärkeää toteuttaa pitkän aikavälin maaseutuvision tiiviissä yhteistyössä maaseutualueiden asukkaiden kanssa, jotta voidaan keskittyä paremmin paikkalähtöiseen kehitykseen ja innovointiin älykkäitä kyliä koskevan strategian, paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden, aluekehityksen sekä alueellisten lähestymistapojen ja paikallisten aloitteiden avulla, luoda uusia taloudellisia mahdollisuuksia ja innovaatioekosysteemejä sekä parantaa peruspalvelujen ja infrastruktuurin saatavuutta maaseutualueilla;
25. KEHOTTAÄ kaikkia kansallisia ja alueellisia viranomaisia sekä kaikkia sidosryhmiä ja yhteisöjä osallistumaan ja sitoutumaan maaseutusopimukseen sen puitteiden mukaisesti ja aktiivisesti edistämään maaseutuvision koskevan tiedonannon ja maaseutusopimuksen tavoitteita;
26. KOROSTAA tältä osin, että verkostoituminen maaseutusopimuksen, YMP-verkoston ja muiden asiaankuuluvien koheesioon liittyvien verkostojen kautta voi olla avainasemassa maaseutuvision koskevien tietojen ja tulosten välittämisessä ja jakamisessa maaseudun sidosryhmien keskuudessa;
27. KEHOTTAÄ jäsenvaltioita osallistumaan maaseutusopimukseen, jolleivät ne jo osallistu siihen, ja luomaan kokonaisvaltaisia ratkaisuja ja toimintasuunnitelmia kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, jotta voidaan torjua maaseutualueiden kohtaamia ongelmia ja parantaa niiden tarjoamia mahdollisuuksia;

III TULEVAT TOIMET

28. PANEE MERKILLE, että maaseutualueille tulevaisuudessa kohdistettavien EU:n, kansallisten, alueellisten ja paikallisten varojen olisi oltava linjassa sen keskeisen roolin kanssa, joka niillä on torjuttaessa EU:n ja sen jäsenvaltioiden kohtaamia taloudellisia, ekologisia ja sosiaalisia haasteita, mukaan lukien nykyisen geopoliittisen tilanteen luomat haasteet;
29. TUNNUSTAA, että nykyinen geopoliittinen tilanne vaatii EU:n maaseutualueilta suurempaa sietokykyä ja kilpailukykyä, jotta voidaan taata ruokaturva EU:n tasolla ja maailmanlaajuisesti EU:n elintarvikejärjestelmiä koskevan avoimen strategisen riippumattomuuden puitteissa. Olisi myös vähennettävä ulkoista riippuvuutta keskeisillä aloilla, joilla EU:n on luotava riittävä kapasiteetti varmistaakseen Granadan julistuksen mukaisen taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvointinsa, kuten esimerkiksi kestävän maatalouden;
30. ON TYYTYVÄINEN tilannekatsaukseen, jonka komissio toimitti EU:n ja jäsenvaltioiden YMP:n ja koheesiopolitiikan ohjelmakaudella 2021–2027 rahoittamissa maaseutualueiden tukijärjestelmissä toteutettujen ja suunniteltujen toimien osalta;
31. PAINOTTAA, että koheesiopolitiikan, yhteisen maatalouspolitiikan ja kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien lisäksi kaikkien asiaankuuluvien EU-politiikkojen olisi osallistuttava maaseutualueiden tukemiseen ja osoitettava niille asianmukaisia resursseja yhdenmukaisuuden ja synergioiden edistämiseksi;
32. KEHOTTA komissiota perustamaan seurantavälineen, jolla arvioidaan kaikista asiaankuuluvista EU:n politiikoista ja välineistä maaseutualueiden tukemiseen osoitettuja varoja; ANTAA TUKENSA jokaisen ohjelmakauden alussa perustettavalle menettelylle, jolla varmistetaan politiikkojen ja välineiden välinen täydentävyys, yhtenäisyys ja synergia ilman, että lisätään hallinnollista taakkaa ja kuluja;

33. KOROSTAA, että on tärkeää mukauttaa olemassa olevia ja tulevia politiikkoja ja menettelyjä pienten maaseutuyhteisöjen monenlaisiin realiteetteihin ja tarpeisiin, ja KEHOTTA Euroopan komissiota, jäsenvaltioita sekä alue- ja paikallisviranomaisia yksinkertaistamaan menettelyjään ja vaatimuksiaan sellaisten tuensaajien hyväksi, joilla on vähäinen hallinnollinen kapasiteetti, jotta voidaan helpottaa investointeja erilaisista EU:n ja kansallisista lähteistä sekä rahoitusvälineiden käyttöä;
34. KEHOTTA komissiota vuoden 2024 alkuneljänneksellä annettavaa julkista raporttia valmistellessaan tarkastelemaan perusteellisesti lainsäätäjien näkemyksiä, mukaan lukien nämä neuvoston päätelmät ja 13. joulukuuta 2022 annettu Euroopan parlamentin päätöslauselma, joka ei liity lainsäädäntöön, ja KEHOTTA KIINNITTÄMÄÄN HUOMIOTA siihen, että kyseistä raporttia koskevien keskustelujen pohjalta valmistellaan ehdotukset seuraavalle ohjelmakaudelle;
35. PYYTÄÄ komissiota antamaan kyseisessä raportissa päivityksen maaseutua koskevan EU:n toimintasuunnitelman toteutumisesta, pohdintoja mahdollisista suuntaviivoista maaseutualueiden tukitoimien lisäämiselle ja rahoitukselle sekä tulevista toimista, joilla varmistetaan maaseutualueisiin ja -yhteisöihin vaikuttavien tai niitä hyödyttävien politiikkatoimien uudet synergiamahdollisuudet, johdonmukaisuus, yhtenäisyys ja täydentävyys hallinnon tehostamiseksi kaikilla tasoilla ja huomioita siitä, miten kohdentaa paremmin EU:n pitkän aikavälin maaseutuvision seurantaa sekä maaseutua koskevan EU:n toimintasuunnitelman ja maaseutusopimuksen päivityksiin sisältyvää arviointimekanismia ilman, että lisätään hallinnollista taakkaa ja kuluja;
36. KEHOTTA komissiota harkitsemaan maaseutuvision tulevan päivityksen yhteydessä tämän toiminta-ajatuksen muuttamista maaseutualueita koskevaksi EU:n strategiaksi, jolla EU:n maaseutualueiden erilaisiin haasteisiin ja monimuotoisuuteen voitaisiin vastata laajasti ja joustavasti samalla, kun alueiden potentiaalia ja mahdollisuuksia hyödynnettäisiin mahdollisimman tehokkaasti asianmukaisten ja asiaankuuluvien indikaattoreiden avulla järkevän sääntelyn ja yksinkertaistamisen periaatteita noudattaen;
37. KEHOTTA komissiota raportoimaan neuvostolle säännöllisesti näitä päätelmiä koskevista toimistaan.